

(14.2.) DIFERENCIRANJE GENOTIPOVA JEČMA NA OTPORNOST PREMA *RHYNCHOSPORIUM SECALIS*

Čoja, M.,¹ Panić, M.,¹ Jevtić, R.² i Stojanović, S.³

¹ Poljoprivredni fakultet, Beograd-Zemun, ²Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad,
i ³Institut za istraživanja u poljoprivredi "Srbija", Beograd,
Centar za strna žita, Kragujevac

Rhynchosporium secalis (Oud.) Davis, je prouzročivač sive pegavosti lista ječma (prigor). Prisustvo ove bolesti zabeleženo je u blizu 50 zemalja (Scoropad, 1959).

U našoj zemlji prve podatke o pojavi gljive *Rhynchosporium secalis* objavila je Lučić (1962). Jenkins i Jemett (1967) i James i sar.(1968), navode da biljke ječma zaražene ovom gljivom mogu ostvariti 35 – 40% manji prinos. U našoj zemlji ne postoje podaci o štetnosti ovog oboljenja.

Pojava parazita *Rhynchosporium secalis* zabeležena je u toku 1994. i 1995. godine na uzorcima ječma prikupljenim u različitim lokalitetima Srbije, sa kojih je izvršena izolacija i proučene fitopatogene odlike gljive. Ocenjivanje selekcionog materijala vršeno je u oplemenjivačkim centrima Novi Sad, Kragujevac i Zaječar kako bi se izdvojili otporni genotipovi za dalji selekcion rad.

Diferenciranje genotipova ječma na otpornost prema *Rhynchosporium secalis* vršeno je na osnovu očitavanje intenziteta zaraze u polju po skali 0 – 100% (James, 1971). Prirodna infekcija ječma u polju iznosila je 5 – 90%. Ocenjeno je 543 genotipa koji su razvrstani u šest kategorija otpornosti. Najveći broj genotipova (412), bio je u kategoriji visokootpornih (0 – 5%), što čini (75,9%) od ukupnog broja ocenjenih genotipova. U kategoriji osetljivih (41 – 65%) i visokoosetljivih (66 – 100%), bilo je 45 (8,2%) genotipova.

Na osnovu dobijenih rezultata možemo zaključiti da je jača pojava gljive *Rhynchosporium secalis* rezultat raširenosti osetljivih genotipova u proizvodnji i povoljnih uslova za razvoj parazita. Za detaljnije analize otpornosti treba proučiti populaciju parazita i frekvenciju gena virulentnosti. Diferenciranje genotipova po otpornosti prvi je korak da se ukaže na izvore otpornosti koje treba koristiti u daljem selekcionom radu.